

Vida convulsa

Ascens i caiguda d'un gànster com a reflex del drama social dels immigrants ficats en la delinqüència.

El petit cèsar. W.R. Burnett. Col·lecció "La cua de palla". Edicions 62. Barcelona, 1994.

A les acaballes dels anys vint, i de la mà de Burnett, va sorgir, dins la novel·la negra nord-americana, el subgènere *crook story*, un corrent novel·lístic que prescindia del protagonisme del detectiu i oferia la perspectiva del delinqüent professional.

Aquestes novel·les posaven l'accent en la conducta dels personatges, en la descripció dels ambients tancats i sòrdits del regne privat dels gàngsters, però també en la radiografia social.

El petit cèsar —una memorable primera obra de l'autor de *La jungla d'asfalt* i *Alta sierra*—, inspirada en personatges i fets reals, descriu l'ascens, caiguda i mort d'un gàngster de segona fila, Cesare Enrico Bandello, de malnom "Rico". Després de l'atrancament a un local nocturn i la mort d'un policia, Rico aprofita les indecisions del patró per imposar-se com el cap de la banda, per convertir-se en un petit cèsar, hàbil i desprietat.

El que vol remarcar Burnett en aquesta novel·la és el drama social del lumpen de la immigració italiana que només té com

a únic trampolí de promoció social la brutalitat. D'aquesta bossa de marginació surten els homes d'acció necessaris per als privats objectius d'enriquiment d'un sector social molt diferent.

Així, si els sectors poderosos fan la vista grossa als petits imperis de la violència és perquè són un instrument inevitable en un sistema de corrupció gairebé generalitzat. La pujada i davallada de Rico, per tant, serà conseqüència de la seua condició de titella.

La decadència de Rico vindrà quan un membre de la banda és reconegut com l'assassí del policia. Rico fuig i torna significativament als escenaris de la seua joventut; on, allunyat de l'esplendor de la gran ciutat, immers en les ombres de la solitud, serà abatut pels seus perseguïdors.

Un lector escrupolós tal vegada objecte a Burnett que la seua prosa no té la profunditat ni la qualitat de Hammett o Chandler, però no hi ha dubte que les seues trames són potents i la descripció de personatges i ambients intenses, virtuts suficients per tal que un lector gaudezca de la lectura de qualsevol novel·la seua.

Francesc Calafat

'El petit cèsar' una memorable primera obra de W. R. Burnett.